

LÄRARES FÖRMEDLING AV LÄROPLANEN, LGR 11

- LÄRARES SAGDA UPPLEVELSER AV
SITT FÖRMEDLANDE AV LÄROPLANENS
INNEHÅLL I ÄMNET SVENSKA

Avancerad nivå
Ämneskategori Svenska

Frida Jonsson

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3

Svensk titel: Lärares förmedling av innehållet ur läroplanen, Lgr 11: lärares sagda upplevelser av sitt förmedlande av läroplanens innehåll i ämnet svenska

Engelsk titel: Teachers mediation of the content of the curriculum, Lgr 11: teachers said experiences of their intermediary by the content in the subject Swedish in the curriculum

Utgivningsår: 2015

Författare: Frida Jonsson

Handledare: Fredrik Zimmerman

Examinator: Anita Varga

Nyckelord: lärares förmedling, läroplan

Sammanfattning

Inledning

Den svenska skolans styrdokument i form av *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*, förkortat *Lgr 11*, ligger till grund för utbildningens utformning och upplägg. Här finner vi direktiv att skolan ska klargöra för eleverna vad utbildningen syftar till och vilka mål eleverna ska uppnå.

Syfte

Syftet med denna studie är att synliggöra i vilka sammanhang och hur lärare i årskurserna 1-3 säger sig uppleva att de förmedlar innehållet i ämnet svenska ur läroplanen, *Lgr 11*, till eleverna.

Metod

Studien innefattar en kvalitativ forskningsmetod med intervju som redskap. Urvalet består av sex lärare från två olika skolor som undervisar i årskurserna 1-3. Det har varit lärare från en stadsskola och en landsbygdsskola och studien har bedrivits i enlighet med de forskningsetiska principerna.

Resultat

De sex deltagande lärarna har olika sätt att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska till sina elever. Två utav de intervjuade lärarna, en från stadsskolan och en från landsbygdsskolan, säger sig också uppleva att de engagerar sina elever i upplägg av undervisningen. Bland de sex deltagande lärarna framkommer sagda upplevelser av ett förmedlande av innehållet ur läroplanen i ämnet svenska i huvudsak i samband med att det ska börja arbetas med något nytt ämnesområde eller vid temaarbete. Att förmedla innehållet ur läroplanen under utvecklingsamtal och under morgonens samling är också sammanhang lärarna säger sig uppleva att förmedlingen sker.

Förord

Jag vill först och främst tacka de lärare som valt att delta i denna studie och i ett väldigt stressigt yrke ändå tagit sig tiden att dela med sig av sina upplevelser och erfarenheter inom det valda området.

Jag vill också tacka handledare Fredrik Zimmerman som på ett mycket positivt sätt väglett och stöttat mig genom detta slitsamma skrivande.

Slutligen vill jag också tacka min medstudent Veronica Palmquist som gett mig många kloka råd och funnits där när det varit som mest kämpigt.

Högskolan i Borås 18 maj 2015

Frida Jonsson

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Syfte.....	1
2.1	Frågeställningar.....	1
3	Bakgrund.....	1
3.1	Vad säger läroplanen kring förmedlandet av innehållet till eleverna?.....	2
3.1.1	Olika förhållningssätt till att förmedla innehållet ur läroplanen i undervisning.....	2
3.1.2	Lärares upplevelser av arbete och undervisning utifrån läroplaner.....	3
3.1.3	Lärares förhållningssätt till upplägg av undervisning utifrån läroplanen.....	5
3.1.4	Anpassningar till eleverna utifrån läroplanens innehåll.....	6
4	Teoretisk ram.....	6
4.1	Progressivismen.....	6
4.2	Shawers tre kategorier av lärare.....	7
5	Metod.....	7
5.1.1	Varför en kvalitativ ansats?.....	7
5.1.2	Kvalitativ undersökningsmetod.....	8
5.1.3	Intervju som redskap.....	8
5.1.4	Validitet och reliabilitet.....	8
5.1.5	Urval.....	9
5.1.6	Genomförande av datainsamling.....	9
5.1.7	Analys av insamlad data.....	10
5.1.8	Forskningsetik.....	11
6	Resultat.....	11
6.1	Vilka sammanhang lärarna säger sig uppleva att de förmedlar innehållet ur läroplanen.....	11
6.2	Lärares konkreta sätt att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna.....	12
6.3	Lärares olika sätt att förmedla innehållet.....	16
7	Diskussion.....	18
7.1	Resultatdiskussion.....	18
7.1.1	Lärares sagda upplevelser i förhållande till tidigare forskning.....	18
7.1.2	Lärares sagda upplevelser i förhållande till progressivismen och Dewey.....	20
7.1.3	Analys av respektive lärares sätt att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna med koppling till Shawers begrepp.....	20
7.2	Metoddiskussion.....	22
7.3	Didaktiska konsekvenser.....	23
7.4	Vidare forskning.....	23
8	Referenser	
	Bilaga 1	
	Bilaga 2	

1 Inledning

Skolan är samhällets största sociala arena och här samlas barn för att förberedas för ett gott samhällsliv ur såväl social som ämneskompetent synpunkt. Skolan har styrdokument i form av en läroplan där det klart framgår vad utbildningen exempelvis syftar till och vilka ämneskunskaper eleverna i skolan ska uppnå. År 2011 kom en ny läroplan som lärare i den svenska skolan ska arbeta utifrån. Denna heter *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* och kommer fortsättningsvis i detta arbete att förkortas *Lgr 11*. I denna läroplan kan läsas:

Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet (Skolverket, 2011).

I utvecklingen till att bli en god samhällsmedborgare är språk viktigt. Kommunikation utgör grunden för all interaktion mellan människor. Språk möjliggör ett deltagande och agerande i samhället och att utveckla kunskaper i det svenska språket är därför av stor vikt. I läroplanen framgår också att skolan ska tydliggöra för eleverna vilka mål de ska uppnå och därmed behöver lärare förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna.

Då läroplanen är en viktig del i undervisningen intresserar det mig därför som blivande lärare att veta hur lärare arbetar med förmedlandet av det innehåll som återfinns i denna läroplan tillsammans med eleverna. Språk är ett viktigt verktyg för att kunna verka i samhället och därför tar denna studie fokus på ämnet svenska och lärares förmedling av innehållet ur läroplanen i detta ämne.

2 Syfte

Syftet med denna studie är att synliggöra i vilka sammanhang och hur lärare i årskurserna 1-3 säger sig uppleva att de förmedlar innehållet i ämnet svenska ur läroplanen, *Lgr 11*, till eleverna.

2.1 Frågeställningar

- I vilka sammanhang i undervisningen säger sig lärarna uppleva att de förmedlar innehållet ur läroplanen, *Lgr 11* i ämnet svenska till eleverna?
- Hur säger sig lärarna uppleva att de förmedlar innehållet ur läroplanen, *Lgr 11*, i ämnet svenska till eleverna?

Frågeställningarna kommer att besvaras genom en intervjustudie.

3 Bakgrund

Under följande rubriker behandlas vad som åsyftas i läroplanen, *Lgr 11*, gällande lärares förmedling av innehållet ur läroplanen till elever. Efter det följer en genomgång av relevant forskning i relation till min studie.

3.1 Vad säger läroplanen kring förmedlandet av innehållet till eleverna?

Läroplanen, *Lgr 11*, ligger till grund för skolans utbildning och lärarnas undervisning och utkom år 2011 av Skolverket. Här återfinns det ämnesinnehåll som ska behandlas för respektive ämne och de kunskaper eleverna ska utveckla i dessa ämnen. Inledningsvis kan läsas:

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan (Skolverket, 2011, s. 8).

Vidare kan också läsas:

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem (Skolverket, 2011, s. 15).

I läroplanen, *Lgr 11* står också att skollagen slår fast att utbildningen syftar till att:

elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på (Skolverket, 2011, s. 7).

I Deweys anda handlar det om att fostra och förbereda eleverna för ett gott samhällsliv.

3.1.1 Olika förhållningssätt till att förmedla innehållet ur läroplanen i undervisning

Shawer (2009) redogör för en studie där syftet var att undersöka lärares tillvägagångssätt vid implementering av en läroplan i engelska som andraspråk samt vilka strategier som var knutna till tillvägagångssätten. Studien innebar observationer av lärare i klassrummet med kompletterande för- och efterintervjuer. Det genomfördes också gruppintervjuer med elever. I studien deltog sex lärare med olika yrkeserfarenheter. Analysen av resultatet visade på en uppdelning av lärare i tre kategorier. Det var *läroplansutvecklare*, *läroplansskapare* och *läroplansvidarebefordrare* (Shawer, 2009).

De lärare som föll inom kategorin *läroplansutvecklare* skapade en ny version av läroplanen i syfte att underlätta förståelsen för innehållet i läroplanen för lärare. Denna version kunde ha ett nytt fokus. Lärarna i undersökningen som föll inom denna kategori kunde använda andra källor så som Internet eller annat läromaterial då lärarna upplevde svårigheter i sitt sätt att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna (Shawer, 2009).

Kategorin *läroplansskapare* gjorde först en analys av läroplanen med vilka delar som var mest väsentliga att ta med, något som också visade sig i elevintervjuerna. Utifrån vad eleverna sedan uppgett att de ville lära sig gjorde dessa lärare sedan en bedömning av vad som skulle behandlas i undervisningen. Baserat på upplägget av föregående skolår gjorde lärarna justeringar så att undervisningen skulle följa kursplanen och läroplanen. Dessa lärare använde sig

av strategier så som att hoppa över vissa delar i läroplanen som de upplevde svåra att förmedla. Detta till skillnad från föregående kategori som då istället använde kompletterande material för att underlätta sitt förmedlande. Karaktäristiskt för läroplansskaparna var att de inte baserade sin undervisning på läroböcker utan istället skapade sina egna lektioner med utgångspunkt ur det som återfanns ur läroplanen (Shawer, 2009).

Kategorin *läroplansvidarebefordrare* bedrev all sin undervisning utifrån läroböcker. Det innehåll och uppgifter som behandlades i böckerna återspeglades omedelbart i undervisningen. Lärarna höll sig till lektionsplaneringen och de moment som de inte hann med under lektionen genomfördes inledningsvis under nästkommande lektion (Shawer, 2009).

Shawer för slutligen ett resonemang kring att studien bör ligga till grund för en diskussion i lärarutbildningen kring ett medvetandegörande av vilket förhållningssätt man väljer att inta vid arbete med en läroplan (Shawer, 2009).

Penuel, Phillips och Harris (2014) redogör för en studie, vilken syftade till att undersöka hur lärare implementerade en läroplan i klassrumsundervisning. I studien skedde ett projekt, vilket de åtta deltagande lärarna, representerade från fem skolor runt om i USA, deltog i. Två lärare valdes ut för djupanalys där de intervjuades och observerades i undervisningskontexten. De utvalda lärarna intervjuades två gånger under projektstiden (Penuel, Phillips & Harris, 2014).

I studien framkom att den ena läraren, till skillnad från den andra, intog ett socialt förhållningssätt vid förmedlandet av innehållet ur läroplanen. Lärarens undervisning kretsade kring att utveckla elevernas sociala förmågor och förmåga att ta ansvar och förhandla. I resultatet framkom också att en av lärarna arbetade på så sätt att eleverna skulle utveckla förmåga att ställa hypoteser kring ämnesinnehållet som behandlades i undervisningen. En sådan förmåga återfanns inte i läroplanen, utan något som läraren själv valt att lyfta i sin undervisning. Läraren arbetade också på det sätt att eleverna fick lyfta tankar och idéer och sedan gavs tid till att jämföra dessa med varandra, inte heller detta återfanns i den gällande läroplanen (Penuel, Phillips & Harris, 2014).

Att undervisningen skulle syfta till att träna elever på orsak-verkan samt att få eleverna att reflektera över vikten av att ställa frågor för att förstå och lära var också något som båda lärarna betonade. Den analyserande förmågan var här aktuell. Den andra läraren som djupanalyserades hade ett mer individualistiskt synsätt på undervisning. Denna lärare betonade autonomi starkt då eleverna själva skulle konstruera sin kunskap och själva var nyckeln till lärande (Penuel, Phillips & Harris, 2014).

Sammanfattningsvis visade resultatet att de båda djupanalyserade lärarna förhöll sig olika till hur de implementerade läroplanen (Penuel, Phillips & Harris, 2014).

3.1.2 Lärares upplevelser av arbete och undervisning utifrån läroplaner

Levin och Nevo (2009) redogör för en tre år lång studie i en stad i Israel där ett lärarlag med tolv lärare på en skola fick i uppgift att skapa en läroplan med tillhörande förslag på hur den kunde tillämpas i undervisningen. Studiens syfte var att undersöka hur lärares syn på undervisning och lärande förändras genom planering och upplevelse av en tvärvetenskaplig läroplan. Urvalet bestod av lärare som undervisade i årskurserna 2-6 med behörighet i olika ämnesområden. Studien bedrevs av universitetsforskare och en kontroll- och expertgrupp på universitetet hade till uppgift att vägleda och stötta de verksamma lärarna i studien. Före starten

hade lärarna deltagit i en professionell utvecklingsgrupp för att förbereda sig för arbetet. Utvecklingsgruppen leddes av expertgruppen på universitetet. Expertgruppen hade till uppgift att stötta lärarna i den senare praktiska undervisningen med elever. Expertgruppen hade också utvecklat och utvärderat lärandeaktiviteter med lärarna och eleverna på skolan som studerades. Expertgruppen besökte skolan regelbundet två gånger i veckan och gjorde då observationer av lärarnas undervisning (Levin & Nevo, 2009).

Under den första planeringsfasen i arbetet med den tvärvetenskapliga läroplanen skulle lärarna ta beslut gällande vilka aspekter av innehåll som ansågs mest väsentligt att ha med i läroplanen. Elevernas kunskaper, intressen och utveckling av förmåga att tänka kritiskt och kreativt skulle vara i fokus. Lärarna fick därav några frågor att utgå ifrån. Nästa moment i studien innebar sedan att lärarna praktiskt skulle tillämpa läroplanen i undervisning med elever. Eleverna uppmuntrades under hela arbetets gång att tänka kring och analysera det som behandlades i undervisningen och dra egna slutsatser. De uppmuntrades också till att fundera kring sin förståelse för en uppgift. Levin och Nevo (2009) betonar vidare att den gemensamt skapade läroplanen fungerade som en grund för undervisningen. Utifrån grunden kunde lärarna sedan anpassa undervisningen utifrån den aktuella elevgruppen med dess tankar och åsikter. Lärarens roll var inte av traditionell auktoritär karaktär. Läraren skulle snarare ses som en gruppmedlem i klassen (Levin & Nevo, 2009).

Tre aspekter framhölls vid analysen av lärarnas syn på undervisning och lärande i det tvärvetenskapliga arbetet. Den första skedde genom intervju med frågor av en öppen karaktär där lärarna fick återge sin syn på lärande, undervisning och elever. Genom ytterligare reflekterande intervjufrågor undersökte forskarna vilka konsekvenser arbetet fått för lärarnas syn på undervisning och lärande. Den tredje aspekten som vidtog vid analyserandet var förekomsten hos lärarna av ett relevant användande av metaforer för att beskriva synen på undervisning (Levin & Nevo, 2009).

Resultatet visade på en förändrad syn på undervisning och lärande hos lärarna. Lärarna hade till en början en behavioristisk syn på lärande där läraren är nyckeln till lärande och eleverna sågs som passiva mottagare av det ämnesinnehåll läraren förmedlade. Efter två års arbete märktes en förändring hos lärarna i synen på lärande där multimodalitet och elevengagemang nu istället sågs som nyckel till lärande. Lärarna såg nu en mening i att engagera elever till att själva söka mening och utforska omvärlden i syfte att lära sig. Lärarna uppgav också att de nu såg lärande som en process för att utforska nya idéer med hjälp av befintlig kunskap. Lärarna engagerade eleverna till att vara aktiva i sitt lärande och eleverna kom hela tiden med nya infallsvinklar, vilket genererade i ett ständigt utvecklande av nya arbetssätt hos lärarna i undervisningen (Levin & Nevo, 2009).

Broadhead (2001) redogör för en studie gällande norska lärares syn på arbete utifrån ett undervisnings- och elevperspektiv vid implementering av en ny läroplan, vilken trädde i kraft 1997. Fokus i studien var också lärares tillvägagångssätt i tematisk ämnesövergripande undervisning samt elevaktivt undersökande och samarbete mellan elever. Tematiskt ämnesövergripande arbete samt ett elevengagemang i undervisningen genomsyrade den nya norska läroplanen. Forskaren gick in med föresatsen att en gynnsam lärmiljö innebär att lärarna har en repertoar av undervisningsmetoder som måste uppmuntra delaktighet och engagemang hos eleverna för det som ska läras. I studien skapades åtta expertgrupper av lärare, sammanlagt 54 lärare deltog i studien från åtta olika skolor. Urvalsgruppen intervjuades. Två utbildningsministrar deltog också i studien på det sätt att de fick göra kompletteringar till de fakta lärarna redogjort för i intervjuerna (Broadhead, 2001).

I resultatet framkom att lärare upplevde planering av det tematiskt ämnesövergripande arbetet som åsyftas i läroplanen som en utmaning eftersom detta sätt att arbeta, till skillnad från tidigare läroplan, ställde krav på ett nytt sätt att tänka kring planering av undervisning. Resultatet visade också att lärarna använde icke ämnesövergripande läroböcker för att eleverna skulle lära sig det som stod i läroplanen. Detta istället för det tematiska ämnesövergripande arbetssättet som eftersträvades i den nya läroplanen. Lärarna började förstå vikten av att engagera eleverna i lärandet i undervisningen. I resultatet framkom också att lärarna insett att en gynnsam lärmiljö för eleverna innebar variation i undervisningsmetoder, vilket då bekräftade forskarens föresats. Resultatet visade också på att lärarna ansåg den nya läroplanen som mycket detaljerad och styrd och gav knapert utrymme för lärarna att anpassa undervisningen utifrån elevernas förutsättningar och behov (Broadhead, 2001).

Park och Sung (2013) redogör för sin studie, vilken syftade till att undersöka koreanska grundskolelärares attityd till en ny läroplan samt hur de genomfört implementeringen av denna läroplan i undervisningen med eventuella svårigheter. Den nya läroplanen var den sjunde läroplan som implementerats i landet. Den nya läroplanen var mer elevfokuserad. Eleverna skulle vara aktiva i sitt lärande. Detta till skillnad från tidigare läroplaner som genomsyrats av eleverna som passiva mottagare och lyssnare vid lärarnas förmedling av innehållet ur läroplanen. Studien var kvalitativ och sex grundskolelärare från den koreanska huvudstaden intervjuades (Park & Sung, 2013).

Resultatet visade att lärarna fann den nya läroplanen mycket arbetsbelastande. Lärarna fokuserade inte på det nya elevcentrerade sättet att undervisa. Fokus låg snarare på det administrativa arbetet lärarna nu upplevde att de var tvungna att göra i samband med implementeringen av den nya läroplanen. Lärarnas attityd till den nya läroplanen undersöktes och forskarna drog slutsatsen att på grund av den ökade arbetsbördan hade lärarna en negativ inställning till arbetet med en ny läroplan. Lärarna såg inga fördelar med en ny reform. Dokumentationen stal tid från den tid lärarna tidigare haft till planering av undervisning. I analysen framkom också att detta resulterade i en brist på tid och engagemang hos lärarna att förmedla innehållet ur läroplanen för eleverna. I resultatet framkom också att lärarna sa sig uppleva att de inte hade tillräckligt med tid till att sätta sig in i den nya läroplanen och därmed heller inte arbeta fullt ut efter den med dess visioner och mål. Lärarna sa sig heller inte uppleva att de hade tid att ompröva sitt sätt att undervisa och de erkände att de inte bedrev den elevcentrerade undervisning som åsyftades i läroplanen. Lärarna visste inte hur de praktiskt skulle genomföra detta. Lärarna upplevde en problematik kring att förmedla innehållet ur läroplanen i form av en traditionell uppfattning om läroböcker som enda sättet att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna. Lärarna sa sig uppleva ensamhet i förmedlingen av innehållet ur läroplanen till eleverna. De kände sig också utelämnade till sig själva att förmedla innehållet, utan stöttning i hur det skulle gå till (Park & Sung, 2013).

3.1.3 Lärarens förhållningssätt till upplägg av undervisning utifrån läroplanen

Healy (1999) pekar på att barn i den tidiga skolåldern har svårigheter i att planera och arbeta utifrån långsiktliga mål. Det blir då lärarens uppgift att sätta upp kortare delmål och därefter stötta eleven i planeringen, organisationen och genomförandet av att uppnå dessa delmål (Healy, 1999).

Steinberg (2013) betonar vikten av att läraren samtalar med eleverna kring upplägget av undervisningen och främjar delaktighet hos eleverna för ett gynnsamt lärande. Att ha ett tydligt

ledarskap där man som ledare vet vad man vill åstadkomma och hur vägen dit ser ut skapar goda förutsättningar för en god lärandemiljö med eleverna (Steinberg, 2013).

3.1.4 Anpassningar till eleverna utifrån läroplanens innehåll

Nya språket lyfter!: bedömningsstöd i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1-6: enligt Lgr 11 är ett bedömningsmaterial för lärare i ämnet svenska och svenska som andraspråk, framtaget av Skolverket (2012). Materialet är utformat i enlighet med läroplanen, Lgr 11. Här behandlas tala, lyssna och samtala, skriva och läsa, vilka är huvudförmågor som genomsyrar ämnet svenska i läroplanen, Lgr 11. Materialet är framtaget för att synliggöra framsteg hos eleverna på ett tydligt sätt både för lärare och elever. Syftet med materialet är också att läraren ska ges förutsättningar att på ett konkret sätt uppmärksamma vilka ytterligare anpassningar varje elev behöver för att uppnå de kunskapskrav ur läroplanen som åsyftas efter det att eleven avslutat årskurs tre. Materialet innehåller olika avstämningspunkter där eleven successivt arbetar sig vidare till de olika avstämningspunkterna. En del avstämningspunkter är till för lärarna och en annan del är till för eleverna. Delen som är till för eleverna innefattar förklaringar av innehållet ur läroplanen med dess kunskapskrav på ett enklare språk som kan vara lättare för eleverna att förstå (Skolverket, 2012).

4 Teoretisk ram

Den teoretiska ramen för denna studie utgörs av progressivismen med den amerikanske teoretikern och pedagogen Dewey i sin spets. Utgångspunkten för den senare analysen i resultat- och diskussionsavsnittet i denna studie återfinns ur Shawers (2009) tre kategorier av lärare *läroplansutvecklare, läroplansskapare och läroplansvidarebefordrare*.

4.1 Progressivismen

Den första sammanhållna teorin om pedagogik lades fram av Herbart (Lundgren, 1998). Denna bestod av två delar där den ena behandlade yttre aspekter av utbildningen, alltså läroplanen. Den andra delen fokuserade istället på undervisningsmetoder, alltså en didaktisk aspekt. Fostran var det som genomsyrade Herbarts pedagogik. Vid sekelskiften 1800-1900 kom dock fostrandespekten på utbildning att kritiseras och så småningom ersättas av tankar kring nytan med utbildningen. Fokus lades på en undervisning som skulle generera i kunskapskvaliteter som var gynnsamma på arbetsmarknaden. En sådan progressiv rörelse ställde krav på skolreformen och nya läroplaner och ett nytt pedagogiskt tänkande vid namn progressivismen växte fram med Dewey i sin spets. Denna teori sågs som en kritik mot den tidigare fostrandekulturen i undervisning. Dewey var amerikansk teoretiker och pedagog och levde mellan åren 1859-1952 (Lundgren, 1998). Med sina tankar om nyttoaspekten med utbildning valde Dewey att lägga sitt fokus vid den pragmatiska inriktningen av den mer övergripande progressivismen (Dewey, 1998). Inom progressivismen menar man att undervisningen med dess ämneskunskaper måste utgå ifrån elevernas förutsättningar, behov och intressen. Eleven ska också genom undervisningen i skolan förberedas för ett liv i samhället där hon/ han fritt ska kunna pröva olika möjligheter och där varje individs kunskaper ska ses som värdefulla. Progressivismen innebär en process hos individen till ett deltagande i samhället (Lundgren, 1998). I *The School and society* resonerar Dewey (1900) om vikten av att det ämnesinnehåll som tas upp i undervisningen knyter an till elevernas vardagliga föreställningsvärld. Undervisningen bör på så sätt vara konkret och eleverna ska kunna se sambandet mellan det de lär sig i skolan

och världen utanför. De ska kunna tillämpa skolkunskaperna i sin vardag. Vidare menar Dewey att det är viktigt att lärarna ser detta samband mellan skola och samhällsliv som integrerade i varandra då läraren planerar undervisningen (Dewey, 1900).

Dewey (1902) för i sin bok *The Child and the curriculum* ett resonemang kring det lilla barnet som en påverkingsbar individ och där den vuxne har som uppgift att socialisera in individen i det rådande samhället med dess värderingar och normer (Dewey, 1902). Denna socialisering av barnet kan ses som en inre aktiv process hos barnet där barnet hela tiden erövrar nya kunskaper genom ett utforskande, experimenterande och observerande av sin omgivning. Lärarens uppgift i skolan blir här att vägleda barnet i dennes ständiga interaktion med samhället. Genom detta skapas förutsättningar för individen att förberedas för ett samhälle som denne kan påverka (Dewey, 1998).

Deweys progressivismen och dess tankar kring att individen genom utbildning och undervisning ska förberedas för ett liv i samhället utgör därför den teoretiska ramen för denna studie.

4.2 Shavers tre kategorier av lärare

I Shavers (2009) studie framkom tre olika karaktäristiska drag hos lärare när det kom till sätt att förmedla innehållet ur läroplanen till elever. Dessa var *läroplansutvecklare*, *läroplansskapare* och *läroplansvidarebefordrare*. Karaktäristiskt för läroplansutvecklarna var att de skapade en ny version av läroplanen i syfte att lättare förstå vad som skulle förmedlas. Dessa lärare använde också annat material i form av läroböcker eller Internet i de fall lärarna upplevde svårigheter i sitt sätt att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna. Läroplansskaparna gjorde först en analys av vilka delar ur innehållet ur läroplanen som borde tas med i undervisningen och utgick ifrån elevernas önskemål. Undervisningen grundades inte på läroböcker. Denna kategori av lärare kunde också hoppa över visst ämnesinnehåll i läroplanen som upplevdes svårbegripligt att förmedla till eleverna. Den tredje kategorin läroplansvidarebefordrare utgick ifrån läroböcker i all sin undervisning. Det innehåll som behandlades i läroböckerna behandlas sedan genast i undervisningen.

Dessa begrepp som kategorier av lärare kommer att utgöra den senare resultatanalysen av lärare i denna studie.

5 Metod

Under följande rubriker argumenteras för användningen av en kvalitativ forskningsmetod då den besvarar syftet med denna studie. Det redogörs också för hur arbete utifrån en kvalitativ forskningsmetod gått till med intervju som redskap. Urval, genomförande och de etiska hänsynstaganden som gjorts i studien beskrivs också.

5.1.1 Varför en kvalitativ ansats?

Denna studie syftar till att undersöka lärares förmedling av läroplanen, *Lgr 11*, i undervisningen med elever där fokus ligger på lärarnas sagda upplevelser. En studie av kvalitativ karaktär med intervju som redskap för att möjliggöra förutsättningar för att få en djupare förståelse av det aktuella undersökningsområdet var därför mest lämpad beträffande denna studies syfte. Möjlighet att ställa följdfrågor till intervjufrågorna utgjorde också förutsättningar för

vidare fördjupning av undersökningsämnet. Bryman (2011) menar att forskare inom den kvantitativa forskningsvärlden sällan fokuserar på frågeställningen *hur* gällande hur saker och ting ter sig (Bryman, 2011). Genom en kvantitativ undersökningsmetod skulle fokus ha lagts på kvantifiering och förekomst av, det vill säga *om*, snarare än den fördjupade förståelse som åsyftades i denna studie nämligen i vilka sammanhang och hur förmedlandet sker.

5.1.2 Kvalitativ undersökningsmetod

Bryman skriver om den kvalitativa forskningsmetoden som enligt Foster kan delas in i sex steg. *Det första steget* innebär ett generaliserande av frågeställningar. Det är inte att föredra att dra slutsatser som inte har vetenskaplig anknytning. *I steg två* väljs en urvalsgrupp som är relevant för det tänkta syftet med undersökningen. *Steg tre* handlar om det sätt man sätter sig in i undersökningskontexten genom insamlingen av data. Vidare görs sedan i *det fjärde steget* en tolkning av insamlad data för att skapa förståelse. Därefter kommer man i *steg fem* fram till ett resultat. Detta steg innebär två delar där en eventuell ny datainsamling kan bli aktuell efter att den första analyserats. Det kan upptäckas oklarheter eller otydligheter i materialet som måste kompletteras och förtydligas. Ny insamlad data tolkas sedan gentemot det resultat som fanns för avsikt att få fram och i *det sjätte steget* formuleras en slutsats (Bryman, 2011). Under avsnittet "Genomförande" redogörs för en närmare beskrivning av tillvägagångssätt i denna studie i enlighet med Brymans sex steg.

5.1.3 Intervju som redskap

I studien har semistrukturerade intervjuer använts då de lämpade sig bäst för syftet med denna studie.

De semistrukturerade intervjuerna innebär att intervjufrågorna är strukturerade till viss del. Att reflektera kring frågornas relevans för det tänkta syftet är också viktigt och man bör också reflektera kring frågornas tydlighet. Besvarandet av frågorna ska inte kräva några specialkunskaper eller behandla känsliga ämnen. I detta fall finns risk att svar uteblir. Vid en kvalitativ undersökning med intervju som redskap rekommenderas också inspelning under själva intervjun. Syftet med detta är att få ett så trovärdigt resultat som möjligt då den intervjuades egna ord framkommer (Dalen, 2008). De semistrukturerade intervjuerna skapar möjlighet att som intervjuare ställa följdfrågor eller förtydligande frågor för att komma närmare kärnan i det den intervjuade talar om. Intervjuaren kan också leda tillbaka samtalet till det aktuella ämnesområdet i det fall samtalet hamnar på sidospår. Med dessa argument lämpade sig därför de semistrukturerade intervjuerna bäst för syftet med denna kvalitativa studie.

5.1.4 Validitet och reliabilitet

Validitet handlar om huruvida det som åsyftas till att undersökas faktiskt undersöks (Bryman, 2011). Lantz (1993) skriver att genom att analysera insamlad data i syfte att finna teman eller mönster i intervjuaren skapas förutsättningar för att utröna en djupare förståelse för det berörda undersökningsområdet. Därav erhålls validiteten (Lantz, 1993). Att undersökningen är giltig över tid eller om det snarare handlar om tillfälliga företeelser som genererar resultatet, betecknas som studiens reliabilitet (Bryman, 2011). Mätningarna ska, enligt Thurén (2007) vara korrekt genomförda och tillfälligheter ska inte kunna påverka resultatet. Lantz (1993) menar att intervjuarens förmåga att förhålla sig till det aktuella undersökningsområdet utifrån de intervjuades perspektiv ligger till grund för reliabiliteten. Det handlar här om att som bearbetare av datainsamlingen uppfatta andemeningen i vad den intervjuade menar även om detta

inte direkt uttrycks. För att erhålla hög validitet och reliabilitet i studien ska tillvägagångssätt vid insamling av data och analys av insamlade data vara detaljerat beskrivet (Lantz, 1993).

I de följande avsnitten redogörs för en detaljerad beskrivning av hur datainsamling och analys av insamlad data gått till för att erhålla validiteten och reliabiliteten i studien.

5.1.5 Urval

För att skapa större förutsättningar för ett så trovärdigt och generaliserbart resultat som möjligt består urvalsgruppen av sex lärare från två olika skolor och från tre olika årskurser. Det är lärare från en landsbygdsskola och en stadsskola med ett geografiskt avstånd emellan. De berörda lärarna undervisar i årskurserna 1-3 och anledningen till detta urval är att jag som blivande lärare och författare till denna studie, själv kommer att arbeta i detta ålderspann. Jag är genuint intresserad av ett lärarperspektiv av det gällande undersökningsämnet.

För att tydliggöra i det senare resultatavsnittet benämns lärarna med fiktiva namn. De tre lärarna på landsbygdsskolan kommer att benämnas som Marita, Tina och Elsa. De tre lärarna på stadsskolan kommer att benämnas som Eva, Christin och Anna.

5.1.6 Genomförande av datainsamling

I enlighet med Brymans första steg för hur en kvalitativ studie går till formulerades det inledningsvis i denna studie ett syfte och frågeställningar. Frågeställningarna specificerade syftet. Som ett andra steg valdes en urvalsgrupp som var relevant för det tänka syftet. Som tidigare nämnts bestod urvalsgruppen av sex lärare representerade från två olika skolor. Lärarna undervisade i årskurserna 1-3. Det tredje steget i Brymans resonemang handlar om att sätta sig in i undersökningskontexten genom att samla in data (Bryman, 2011). Datainsamlingen inleddes i denna studie genom telefonkontakt med lärarna på de utvalda skolorna för förfrågan om deltagande. Därefter skedde besök på skolorna för utlämning av det informerande brevet till lärarna (se bilaga 2) och för en tidsbokning av intervju. Då några lärare inte nåddes via telefon gjordes därför också besök på skolorna för en direkt förfrågan om deltagande i studien. Dessa lärare fick informationsbrevet och en tidsbokning för intervju gjordes vid detta tillfälle. En av de tillfrågade lärarna bad om att i förväg få ta del av intervjufrågorna (för intervjufrågor se bilaga 1).

Vid intervjutillfället tillfrågades lärarna om godkännande av inspelning av intervjun i syfte att för mig underlätta den senare analysen av resultatet och med det öka reliabiliteten i studien. Samtliga lärare godkände inspelning av intervju. En av intervjuerna blev en gruppintervju med två av de tillfrågade lärarna på en av skolorna (Anna och Christin), vilket var ett önskemål hos dessa lärare. Anna och Christins sagda upplevelser redogörs därför ihop i det senare resultat- och diskussionsavsnittet. Under intervjuerna lästes intervjufrågorna och vid behov ställdes förtydligande följdfrågor. Varje intervju tog 15-20 minuter. Samtliga intervjuer transkriberades direkt efter det att intervjutillfället ägt rum. Detta för att ytterligare öka reliabiliteten i studien. Hänsyn togs till lärarnas mån av tid för intervju och intervjutillfällena skedde därför både under och efter skoltid antingen i lärarnas klassrum eller i separata grupperum.

Under följande avsnitt redogörs nu vidare för hur analysen av insamlad data gått till, i enlighet med Brymans steg för tillämpning av en kvalitativ undersökningsmetod.

5.1.7 Analys av insamlad data

Brymans fjärde steg handlar om att göra en tolkning av insamlad data i syfte att skapa en förståelse för det aktuella undersökningsområdet. Denna studies tillvägagångssätt av analys av insamlad data sker också i enlighet med Lantz (1993) redogörelse av tillvägagångssätt i databearbetningen i en kvalitativ undersökningsmetod. Det utskrivna transkriberade intervjuerna lästes igenom för att som Lantz uttrycker det, nå en ”första globala förståelse” (Lantz, 1993, s. 74). Vidare för Lantz ett resonemang kring att intervjufrågorna med dess innehåll och upplägg har sin utgångspunkt ur den teoretiska förförståelsen gällande undersökningsområdet och databearbetningen sker sedan också utifrån denna förförståelse (Lantz, 1993). Intervjumaterialet i denna studie analyserades gentemot studiens båda frågeställningar. Studiens andra frågeställning med fokus på frågeställningen *hur* delades upp i två delar. Den första delen fokuserade analys på hur lärarna rent konkret i klassrumssituationen förmedlade innehållet ur läroplanen till eleverna. Den andra delen fokuserade lärarnas olika sätt att förmedla innehållet. Som Lantz (1993) uttrycker det, handlar det om att utrona teman eller mönster ur materialet för att därigenom gå från helheten ner till delar. Delarna sätts sedan i relation till studiens syfte och en helhet i förståelse framträder för det aktuella undersökningsområdet (Lantz, 1993). De anonymiserade deltagande lärarna fick fiktiva namn så att det i den senare framställningen av resultatet skulle kunna gå att följa varje lärares sagda upplevelser. Med detta erhålls reliabiliteten i studien. Intervjusvaren i denna studie skrevs ut och lästes igenom för att uppmärksamma och uppfatta vad de intervjuade lärarna menade med utgångspunkt ur deras svar från det transkriberade materialet. Detta analysätt främjar, i enlighet med Lantz, studiens reliabilitet. Tillvägagångssättet av analysen av insamlad data som genererade i ett resultat innefattar Brymans femte steg. Bryman menar att det i detta steg kan behöva göras eventuell kompletterande datainsamling i den mån oklarheter eller otydligheter förekommer (Bryman, 2011). Data från intervjuerna i denna studie bedömdes dock tillräckligt täckande och relevant utifrån syftet, varför ytterligare datainsamling ej blev aktuell. Under databearbetningen användes understrykningspennor i olika färger för att synliggöra mönster i intervjusvaren hos deltagarna i studien. Svaren flyttades sedan till ett separat dokument där de genom bearbetning sammanställdes till ett färdigt resultat. Med utgångspunkt ur resultatet formulerades i denna studie en slutsats, vilket innefattar Brymans sjätte steg för tillvägagångssätt i en kvalitativ undersökningsmetod. Med denna detaljerade beskrivning av tillvägagångssätt för datainsamlingen och analys av insamlad data erhålls, enligt Lantz, validiteten och reliabiliteten. Den kvalitativa forskningsansatsen med semistrukturerade intervjuer som redskap bedömdes ge relevant information om det aktuella undersökningsområdet och detta främjar, i enlighet Lantz, validiteten i studien.

Med utgångspunkt ur Lantz resonemang kring respondentens utsagor som fokus vid analys och slutsatser förekommer relevanta citat i förtydligande syfte av lärarnas sagda upplevelser i resultatavsnittet.

För att öka förståelsen för det undersökta ämnesområdet rekommenderar Lantz att studiens resultat diskuteras i relation till valda teoretiska begrepp (Lantz, 1993). Diskussionsavsnittet i denna studie är därför upplagt på så sätt att resultatet diskuteras utifrån de begrepp som framkom i bakgrundsavsnittet. Detta främjar ett skapande av en bredd i förståelsen för det gällande undersökningsområdet.

5.1.8 Forskningsetik

I enlighet med sociologen Robert Merton, via Hermerén (2011) finns det inom forskarvärlden några etiska principer som bör tas i beaktande. En första innebär att allmänheten ska kunna ta del av det publicerade materialet. Nya rön inom forskningsvärlden ska lyftas fram då syftet med forskning är att det ska generera nya kunskaper. Ytterligare en princip inom forskaretiken är att forskning, vilken vilar på vetenskaplig grund, ska bedömas rent vetenskapligt. En bedömning av forskaren i sig får ej göras. En sista princip behandlar forskarens försiktighet i att uttrycka yttranden som inte har resultatanknytning samt att inta ett kritiskt förhållningssätt (Hermerén, 2011). Det har i denna studies genomförande tagits hänsyn till dessa forsknings-etiska principer.

Vetenskapsrådet (2002) skriver om fyra krav som ska tas i beaktande i en vetenskaplig studie. Att deltagarna i studien ska bli informerade om studiens syfte benämns som *informationskravet*. *Samtyckeskravet* innebär att deltagandet är frivilligt och deltagarna har rätt att när som helst avbryta sitt deltagande. Deltagare under 15 år ska ha ett godkännande av vårdnadshavare. Det är sedan upp till varje individ att själv bestämma huruvida hon/han vill delta. Deltagarna i forskningsprojektet omfattas av tystnadsplikt, vilket benämns som *konfidentialitetskravet*. Varje deltagare i studien svarar anonymt och all data ska hanteras med försiktighet och inte röja någons identitet. Insamlad data får endast nyttjas till det ämnade syftet, vilket *nyttjandekravet* behandlar.

5.1.8.1 Etiska tillämpningar i denna studie

Deltagarna har i denna studie fått ta del av information gällande sina rättigheter som deltagare och vad studien syftade till genom det informationsbrev som skickats ut till lärarna. Detta har skett i god tid innan intervjuerna ägt rum. Det frivilliga deltagandet påpekades både i det inledande besöket på skolorna för direkt förfrågan om deltagande och i informationsbrevet. I studien har samtliga deltagare varit över 15 år, varför samtyckeskravet inte har aktualiserats. Tystnadsplikt om vilka deltagare och skolor som deltagit i studien har tillämpats. Insamlad data i form av ljudinspelningar och det senare transkriberade materialet har nogsamt skyddats för utomstående. Därmed har de fyra kraven tillgodosetts i denna studie.

6 Resultat

Under följande rubriker redogörs för lärarnas sagda upplevelser av i vilka sammanhang de förmedlar innehållet i läroplanen i ämnet svenska till eleverna, hur lärarna säger sig uppleva att detta förmedlande konkret går till samt lärarnas olika sätt att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna.

6.1 Vilka sammanhang lärarna säger sig uppleva att de förmedlar innehållet ur läroplanen

Samtliga sex lärare säger sig uppleva att de inför att de ska börja arbeta med ett nytt temaarbete eller ett nytt ämnesområde inom ämnet svenska förmedlar innehållet ur läroplanen i ämnet svenska till eleverna. Lärarna säger sig då uppleva att de förmedlar det innehåll ur läroplanen som eleverna ska träna på under det aktuella tillfället i temaarbetet eller ämnesområdet. Christin uttrycker följande:

Ja och så tittar vi, nu är det de här målen vi jobbar med. De som fanns ur läroplanen, de vi ska lära oss (Christin)

Christin och Anna säger sig uppleva att de också förmedlar innehållet ur läroplanen i ämnet svenska under temaarbetets eller ämnesområdets gång och vid avslutning och återkoppling av detta arbete. Christin uppger vidare att hon upplever att det kan ske på det sätt att hon resonerar tillsammans med eleverna kring huruvida de tränat de mål läraren förmedlat ur läroplanen som fanns för avsikt att träna på under den gällande lektionen.

I den dagliga undervisningen i ämnet svenska säger sig Christin uppleva att hon förmedlar innehållet till eleverna när eleverna exempelvis ska arbeta med att bearbeta sina egenskapade texter. Hon menar då att hon förmedlar det innehåll ur läroplanen som behandlar egenskapande av texter.

Att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska under morgonens samling är något som Marita, Elsa och Eva säger sig uppleva att de gör.

Tina säger sig uppleva att hon förmedlar innehållet i läroplanen i ämnet svenska vid de tillfällena eleverna undrar varför de ska göra ett visst moment i undervisningen. Tina uttrycker:

om någon frågar varför måste vi göra det här? (Tina)

Tina menar också att hon uppmuntrar sina elever till att fråga i de sammanhang de inte förstår vad som åsyftas i läroplanen.

Eva, Tina och Christin säger sig uppleva att de förmedlar innehållet ur läroplanen i ämnet svenska till eleverna under utvecklingssamtalen. I detta sammanhang får också elevernas vårdnadshavare ta del av innehållet ur läroplanen.

Sammanfattningsvis kan sägas att lärarna säger sig uppleva att de förmedlar innehållet ur läroplanen i ämnet svenska i huvudsak i samband med att de ska börja arbeta med ett nytt område inom ämnet svenska eller vid ett temaarbete. Att bland annat förmedla innehållet ur läroplanen under utvecklingssamtal och under morgonens samling är också tillfällena då lärarna säger sig uppleva att de förmedlar innehållet ur läroplanen i ämnet svenska.

6.2 Lärarnas konkreta sätt att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna

Samtliga lärare säger sig uppleva att de tillsammans med eleverna muntligt lyfter anledningen till att det finns en läroplan, att det står vad eleverna ska lära sig och att de behöver dessa kunskaper senare i livet. Tina uttrycker:

ibland frågar jag dem (eleverna) varför tror ni att vi lär oss det här?
Ja, jo för det är viktigt att kunna när man blir vuxen och i läroplanen står det så här (Tina)

Anna, Eva, Marita och Elsa uppger att de har plockat ut mål från läroplanen och skrivit om dem till ett enklare språk och satt upp på klassrumsväggen. Christin uppger att hon plockar fram målen allt eftersom de blir aktuella i undervisningen vid ett visst moment istället för att ha dem uppsatta på väggen. Att diskutera målen muntligt tillsammans med eleverna i samband med denna uppsättning är något som Eva säger sig uppleva att hon gör. Tina nämner

endast att hon plockat ut innehåll ur läroplanen. Hur hon presenterar eller synliggör detta för eleverna framgår ej.

Anna, Christin och Eva, vilka alla arbetar på stadsskolan säger sig uppleva att de arbetar i BFL-anda. Enligt Lundahl (2014) är BFL en förkortning för bedömning för lärande och är ett sätt att förhålla sig till lärande och kunskap. Det centrala i detta sammanhang är att eleverna ska veta vilka mål de arbetar mot att uppnå för ett ökat lärande. Eva uttrycker följande gällande sin förmedling av innehållet ur läroplanen till eleverna:

Jag talar om för barnen vad det står i läroplanen, de får tänka efter och de vet vad som förväntas utav dem (Eva)

Vidare menar Anna, i gruppintervjun av Anna och Christin, följande gällande hur hon förmedlar innehållet till eleverna:

Vi har brutit ner dem (målen ur läroplanen) till varje årskurs [...] vi klipper ut målen, det blir ju också ett sätt att de ska förstå det bättre (Anna)

Som motsats till detta säger sig Marita, en utav de deltagande lärarna på landsbygdsskolan, uppleva att det är lärarens uppgift att kunna innehållet ur läroplanen. Det är inte elevernas uppgift. Marita uttrycker:

de (eleverna) ska liksom inte kunna, föräldrarna och eleverna ska ju liksom inte kunna, det är ju mitt jobb (Marita)

Elsa och Anna säger sig uppleva att de skriver upp innehållet ur läroplanen i ämnet svenska för eleverna på tavlan i samband med att de ska börja arbeta med ett nytt temaarbete eller ämnesområde.

I den dagliga undervisningen säger sig Christin och Anna uppleva att de tar fram målen de gjort i ordning och pratar om dem med eleverna. De menar att de tar fram några i taget för att det inte, som dessa lärare uttrycker det, ska bli så övermäktigt för eleverna. Eleverna ska enligt lärarna ges förutsättningar att kunna fokusera på ett specifikt moment i taget i undervisningen.

Att förenkla läroplansmålen, skriva ut dem och låta eleverna fundera på vilka mål de hittills behärskar och vilka de känner att de behöver träna mer på, är något som Christin och Anna uppger att de gör. De menar att eleverna vid detta tillfälle får klistra upp de mål ur läroplanen de behärskar på ett papper. På ett annat papper klistrar de sedan upp de mål eleverna känner att de behöver träna mer på. Syftet med detta är, enligt Christin och Annas mening, att förutsättningar ska skapas för att eleverna utvecklar en medvetenhet kring sin egen kunskapsutveckling. Eleverna ska vidare, enligt Christin och Anna, bli medvetna om vilka kunskaper de hittills utvecklat och vilka de ännu inte har utvecklat. Anna uttrycker:

och vi tänker ju att om vi börjar så så kanske vi inte ser resultatet men förhoppningsvis så blir de ju bättre och bättre på att skatta sig (Anna)

På detta sätt säger sig Christin och Anna mena att det blir en progression där eleverna hela tiden tränar på att bli medvetna om sin egen kunskapsutveckling och vilka kunskaper de ska

utveckla härnäst. Det blir, enligt Christin och Annas sagda upplevelser, delmål på vägen för eleverna att nå.

Att sätta upp delmål som eleverna ska uppnå på vägen är också något som Elsa uttrycker. Hon säger:

jag får ju tänka på det när jag planerar lektionen, att innehåller de de bitar, sedan är det ju inte färdiga mål som är längst fram, det är ju vägar, det är ju lång väg fram men att jag har det framför mig, dit det ska gå (Elsa)

Ur lärarnas sagda upplevelser kan utrönas att lärarnas uppsättning av innehållet ur läroplanen i form av mål på klassrumsväggen eller framtagna mål under arbetets gång är förenklade delmål på vägen som eleverna ska nå. Lärarna benämner dock inte detta som delmål.

Marita säger sig uppleva att hon förmedlar innehållet ur läroplanen i ämnet svenska genom att ibland läsa högt ur boken för eleverna och förklara vad som menas.

Att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska genom att använda sig av lässtrategier, är något som Marita och Elsa säger sig uppleva att de gör. Vidare menar Elsa att hon har förenklat lässtrategierna till ett enklare språk så eleverna ska förstå. Elsa säger sig uppleva att hon har anpassat språket för att underlätta förmedlingen av detta innehåll ur läroplanen till eleverna.

Marita säger sig uppleva att hon förmedlar innehållet ur läroplanen på så sätt att hon låter eleverna få arbeta med att läsa och ställa frågor till varandra om innehållet i texten och finna svåra ord. Detta är sådant som eleverna, enligt Marita, ska träna på och något som också står i läroplanen.

Eva och Elsa, representerade från stadsskolan och landsbygdsskolan säger sig uppleva att de samtalar med sina elever kring vad eleverna vill lära sig med utgångspunkt ur vad som står i läroplanen. Elsa, som arbetar på landsbygdsskolan uttrycker följande gällande hur hon engagerar eleverna vid exempelvis uppstarten av ett temaarbete:

När vi startar ett nytt temaarbete så dels så får barnen komma fram med sina frågor, vad kan du redan om detta, vad vill du lära mer och vad är du nyfiken på (Elsa)

Eva, som arbetar på stadsskolan uttrycker:

Varje gång så är det det att vi frågar dem vad vill ni göra (Eva)

Eva och Elsa säger sig vidare uppleva att de kopplar elevernas önskemål till vad som står i läroplanen och konstruerar ett papper med elevernas önskemål i förhållande till läroplanens innehåll. Dessa lärare säger sig uppleva att eleverna på detta sätt blir medvetna om sin rätt att påverka undervisningens upplägg.

Marita, Tina och Elsa, vilka alla arbetar på landsbygdsskolan, säger sig uppleva att de använder *Nya språket lyfter! : bedömningsstöd i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1-6: enligt Lgr 11* som ett sätt att förmedla innehållet i ämnet svenska ur läroplanen. Materialet är ett bedömningsstöd i ämnet svenska och svenska som andraspråk utgivet av Skolverket. Materialet utgår ifrån läroplanen, *Lgr 11*. Marita, Tina och Elsa säger sig uppleva

att detta material synliggör utvecklingen hos varje elev på ett tydligt sätt. Vidare menar de att materialet har ett enklare språk som gör det lättare för eleverna att förstå de mål de ska uppnå ur läroplanen i ämnet svenska. Vidare menar de också att det finns ett separat häfte för eleverna där eleverna själva kan se hur de ligger till och följa sin kunskapsutveckling. Allt i enlighet med innehållet i ämnet svenska ur läroplanen, *Lgr 11*.

Marita uppger att hon använder ett läromedel som utgår ifrån läroplanen och ämnet svenska i sin undervisning. Vidare menar hon att inför varje ämnesområde som behandlas i materialet finns inledningsvis ett utdrag ur läroplanen där syftet med uppgiften beskrivs med ett enklare språk för eleverna. På detta sätt får eleverna, enligt Maritas upplevelse, reda på vad de ska lära sig ur läroplanen.

Andra sätt hos lärarna att konkret förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna är att visa på goda exempel i undervisningen, vilket Christin och Anna säger sig uppleva att de gör. De arbetar båda på stadsskolan. I arbete med exempelvis elevernas egenskapande av narrativa texter säger sig dessa lärare uppleva att de tillsammans med eleverna arbetar med konkreta exempel. Christin och Anna menar vidare att de skriver fel med vilja och eleverna ska genom detta upptäcka vad som gjorts fel och vad som syftades till att träna i denna övning, med utgångspunkt ur vad som står i läroplanen. Anna uttrycker:

Sedan gör vi ju också det att de (eleverna) ska förstå att vi visar på goda exempel. Alltså att om vi ska då lära oss det där med att träna på också stor bokstav och punkt så kanske vi gör meningar på tavlan (Anna)

Sammanfattningsvis kan sägas att samtliga lärare har plockat ut det centrala ur läroplanen som eleverna ska lära sig och förenklat till ett enklare språk. Marita, Elsa, Eva och Anna har målen uppsatta på klassrumsväggen medan Christin tar fram målen i de sammanhang de diskuteras. Tina nämner endast att hon plockat ut innehåll ur läroplanen men inget om hur hon presenterar det. I samband med uppsättningen av målen på väggen säger sig Elsa och Anna uppleva att de skriver upp målen på tavlan eller diskuterar målen med eleverna. Christin och Anna menar att de låter eleverna självskatta sig med utgångspunkt ur läroplanens mål. Att använda lässtrategier och visa på goda exempel är också sätt att förmedla innehållet ur läroplanen som förekommer hos de intervjuade lärarna. Elsa och Eva lyfter att de har en diskussion med eleverna kring vad de vill lära sig med utgångspunkt ur vad som står i läroplanen. Marita, Tina och Elsa, vilka arbetar på landsbygdsskolan, använder ett bedömningsstöd och olika läromedel för att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna.

Vidare kan sammanfattas att det med utgångspunkt ur lärarnas sagda upplevelser kan utrönas att det finns skillnader i hur lärarna förhåller sig till att muntligt förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna. Lärarna på landsbygdsskolan, ser det inte som självklart att verbalt förmedla och samtala med eleverna kring vad eleverna ska lära sig med utgångspunkt ur innehållet ur läroplanen. Arbetet med att undervisa utifrån läroplanen verkar snarare vara en process inom och mellan lärarna. Som Marita uttrycker är det lärarens arbete att kunna vad som står i läroplanen, inte elevernas. Som tidigare nämnts säger sig de tre lärarna på stadsskolan, Eva, Christin och Anna, uppleva att de arbetar i BFL-anda, varför det kan utrönas ur lärarnas sagda upplevelser att dessa lärare ser det som mer självklart att förmedla till eleverna vad ur innehållet ur läroplanen de ska träna på inför ett arbetsområde.

6.3 Lärares olika sätt att förmedla innehållet

Följande avsnitt behandlar varje lärares sätt att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska till eleverna. Lärarna presenteras här var och en för sig, med undantag av Christin och Anna då de intervjuades i grupp. Syftet med denna uppdelning av lärarna är att synliggöra olikheter mellan dem i sätten att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska. Upplägget syftar vidare till att tydliggöra den senare analysen i diskussionsavsnittet.

Marita

Marita uppger att hon har delat upp ämnesinnehållet ur läroplanen i ämnet svenska i olika huvuddelar. Hon säger:

man försöker ju ta de här bitarna, att nu jobbar vi med skriva, nu är det den biten och nu är det tala och så finns det ju lyssna och så har vi ju eh, läsa. Samtala, att man liksom delar in det i de huvudrubrikerna (Marita)

Vidare menar Marita att hon satt upp skyltar på klassrumsväggen där hon plockat ut det viktigaste ur innehållet i ämnet svenska ur läroplanen. På dessa skyltar uppger Marita att hon formulerat om texten till ett, för eleverna, enklare språk att förstå.

Marita uppger att hon inte upplever att det finns något övergripande material som tar upp samtliga delar av innehållet i läroplanen för ämnet svenska. Hon säger sig därmed önska ett material för elever där hela innehållet ur läroplanen i ämnet svenska är samlat och nedskrivet till ett enklare språk för eleverna att förstå. Det skulle också här, enligt Maritas sagda upplevelse, finnas tillhörande uppgifter. Hon uppger att detta hade underlättat arbetet då varje lärare inte själv hade behövt plocka ut det viktigaste ur innehållet ur läroplanen för ämnet svenska.

Vidare menar Marita att hon använder material i form av läroböcker då hon upplever svårigheter i sitt sätt att förmedla det som står i läroplanen. Hon säger sig uppleva att hon bygger läsundervisning på en läsebok. De ämnesområden som behandlas i denna läsebok behandlas sedan i undervisningen, enligt Maritas sagda upplevelse.

Tina

Tina säger sig uppleva att hon muntligt förklarar innehållet ur läroplanen för eleverna med ett enklare språk. Hon uttrycker:

Det blir ju att man läser det (innehållet ur läroplanen) och sedan att man förklarar och förenklar och så att de förstår. Jag brukar fråga förstår alla nu? (Tina)

Vidare menar Tina att hon använder kompletterande material att utgå ifrån vid sitt förmedlade av innehållet ur läroplanen. Hon uppger vidare att hon utgår ifrån detta vid planering av lektioner.

Tina menar att hon hade önskat mer tid till att sätta sig in i innehållet i ämnet svenska ur läroplanen, *Lgr 11*. Med detta säger sig Tina mena att förutsättningar hade skapats för att hon också kunde ha förmedlat innehållet ur läroplanen i ämnet svenska till eleverna på ett annat

sätt. Vidare säger sig Tina uppleva att tidsbrist också kan få till följd att hon fortsätter bedriva sin undervisning med förmedlandet av innehållet i ämnet svenska ur läroplanen på liknande sätt som hon gjorde då den tidigare läroplanen låg till grund för undervisningen.

Elsa

Elsa säger sig uppleva att hon plockat ut det som hon anser mest väsentligt ur innehållet ur läroplanen. Vidare menar Elsa att hon sedan skrivit om det till ett enklare språk så eleverna ska förstå. Hon uppger också att hon satt upp detta som skyltar på väggen i klassrummet.

Elsa uppger att hon söker andra vägar när hon upplever svårigheter i att förmedla det som står i läroplanen till eleverna. Hon menar också att hon använder material i form av läroböcker för att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska till eleverna. Att använda Internet som källa för att finna material för förmedlingen av innehållet i läroplanen är också något Elsa säger sig uppleva att hon gör.

Vidare säger sig Elsa också uppleva att hon engagerar eleverna i upplägget av undervisningen. Hon uppger att hon frågar eleverna vad de vill lära sig då de ska börja arbeta med ett nytt område inom ämnet svenska. Vidare menar sedan Elsa att hon plockat ut väsentliga delar och frågar eleverna vad de vill lära sig och med utgångspunkt ur det sedan skapar ett upplägg där hänsyn tagits till båda parterna. Elsa uttrycker:

När vi startar ett nytt temaarbete så dels så får barnen komma fram med sina frågor, vad kan du redan och detta, vad vill du lära mer och vad är du nyfiken på (Elsa)

Eva

Eva säger sig uppleva att hon tar målen direkt ur läroplanen i ämnet svenska och förenklar dessa. Vidare menar Eva att hon hoppar över visst ämnesinnehåll för att anpassa undervisningen till alla elever. De elever som Eva upplever inte kommer att nå målen i ämnet svenska, anser hon, inte behöver lära sig vissa delar av det innehåll som åsyftas i läroplanen. Eva menar:

För mig är ordet anpassning att man ändrar lite i det som läroplanen säger (Eva)

Vidare säger sig Eva uppleva att hennes elever får vara med och påverka upplägget på undervisningen. Eleverna får komma med förslag på vad de vill arbeta med inom ett visst område i ämnet svenska. Eva säger sig vidare uppleva att hon ser i läroplanen vilka delar som ska behandlas i undervisningen och sedan skapar ett upplägg där både elevernas önskemål och läroplanens innehåll integreras.

Eva uppger att hon använder material i form av exempelvis läsebok i ämnet svenska för att underlätta sitt förmedlande av innehållet ur läroplanen. Hon menar också att viss del av undervisningen utgår ifrån detta material.

Christin och Anna

Christin och Anna säger sig uppleva att de brutit ner målen i läroplanen för ämnet svenska och skrivit om dem till ett enklare språk så eleverna ska förstå. Anna uttrycker:

Sedan har vi ju den där måltavlan då där målen brutit ner målen som står i läroplanen för varje årskurs och så som är lämpliga att ha som mål i ettan och tvåan då för det står ju för i årskurs tre däri (i läroplanen). Och det har vi ju uppe på väggen där (Anna)

De uppger vidare att de köpt in ett material i form av små häften där innehållet ur läroplanen för ämnet svenska är nedbrutit till olika huvudområden. Dessa är läsa, skriva, samtala och tala och lyssna. Häftet med dess delar, uppger de lärarna, utgår ifrån läroplanen, *Lgr 11*. Vidare menar Christin och Anna att materialet förklarar mer ingående hur undervisningen kan gå till.

7 Diskussion

I följande avsnitt diskuteras studiens resultat i förhållande till forskning och litteratur gällande det aktuella området. I följande avsnitt kommer dock studien benämnas som den som behandlar lärarna på stads- och landsbygdsskolorna. Anledning till detta upplägg är att skapa en tydlig distinktion mellan denna studie och de redan etablerade forskningsstudierna, vilka också behandlas i denna diskussionsdel.

7.1 Resultatdiskussion

7.1.1 Lärarnas sagda upplevelser i förhållande till tidigare forskning

I resultatet framkommer att lärarna på stadsskolan lägger större vikt vid att elevernas ska vara medvetna om innehållet i läroplanen. Eleverna får, enligt dessa lärares sagda upplevelse, reda på vilka mål de ska träna på att uppnå inför varje nytt arbetsområde som behandlas i undervisningen. Det framkommer också i resultatet bland de sex lärarna att utvecklingssamtal är ett forum att förmedla innehållet ur läroplanen för både elever och föräldrar. Inledningsvis i läroplanen, *Lgr 11*, (Skolverket, 2011) står om skolans krav på att klargöra för elever och föräldrar vilka mål eleverna ska träna på att uppnå.

Vidare står det i läroplanen att skolans tydlighet av mål, arbetsmetoder och innehåll skapar förutsättningar för att elever och föräldrar har möjlighet att påverka verksamheten. I studien framkommer att Elsa och Eva, representerade från landsbygdsskola och stadsskolan, säger sig uppleva att de engagerar sina elever i upplägg av undervisningen. Det sker, enligt lärarnas sagda upplevelser, på så sätt att eleverna får komma med förslag på ämnesinnehåll som ska lyftas i undervisningen. I läroplanen, *Lgr 11*, (Skolverket, 2011) står i enlighet med detta att eleverna ska ges inflytande över utbildningen och undervisningen, vilket ska stimulera eleverna till ett aktivt deltagande i sin utbildning. I Levin och Nevo (2009) samt Broadhead (2001) studier framkommer också vikten av att eleverna blir medvetna om innehållet i läroplanen och därmed engagerar sig i undervisningsupplägget. Elevengagemanget ses som nyckeln till lärande.

Vikten av att engagera eleverna i upplägg av undervisningen med utgångspunkt ur vad som åsyftas i läroplanen är också något som Steinberg (2013) betonar. Steinberg menar att delaktighet hos eleverna är gynnsamt för lärandet.

Christin och Anna uppger att de upplever att de låter eleverna skatta sig själva gällande hur de ligger till i förhållande till de mål och innehåll som återfinns i läroplanen, *Lgr 11*. Genom det ska eleverna bli medvetna om sin egen kunskapsutveckling. I Penuel, Phillips och Harris (2014) studie, där två lärare djupanalyserades, framträdde två typer av förhållningssätt till hur

lärare förhöll sig till en läroplan. Det ena förhållningssättet innehöll en social dimension där läraren såg det som viktigt att eleverna skulle träna på att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

I Penuel, Phillips och Harris studie framkommer också att en utav dessa lärare arbetade på så sätt att eleverna fick lyfta sina tankar och idéer i undervisningen, dock fann detta arbetssätt inte stöd i den gällande läroplanen. I resultatet av studien där de sex landsbygdsskole- och stadsskolelärarna intervjuades framkommer, som tidigare nämnts, att två utav de deltagande lärarna, en representerad från stadsskolan och en från landsbygdsskola, sade sig uppleva att de engagerar sina elever i upplägget på undervisningen. Till skillnad från den läroplan som lärarna arbetade utifrån i Penuel, Phillips och Harris studie, betonas elevinflytandet i undervisningen i läroplanen, *Lgr 11*. Denna företeelse skulle kunna ses som en tänkbar anledning till de två deltagande lärarnas sagda agerande.

I resultatet av denna studie med de sex stadsskole- och landsbygdsskolelärarna framkommer också att Tina förmedlade innehållet ur läroplanen i det sammanhang eleverna undrade varför de ska göra ett visst moment i undervisningen. Tina säger sig också uppleva att hon uppmunttrar sina elever att fråga då de inte förstår. I Penuel, Phillips och Harris studie betonar läraren som intog det sociala förhållningssättet till läroplanen också vikten av att eleverna skulle ställa frågor för att förstå och lära.

I studien med de sex intervjuade stadsskole- och landsbygdsskolelärarna framkommer också en aspekt på tidsbrist. Tina säger sig uppleva att hon inte fått tillräckligt med tid till att sätta sig in i innehållet ur läroplanen, *Lgr 11*. Vidare säger sig denna lärare därför uppleva en osäkerhet i sitt sätt att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska. I Park och Sung (2013) studie framkommer även här denna brist på tid då lärarna upplevde en osäkerhet i att arbeta utefter en ny läroplan.

Resultatet av Park och Sungs studie visar också att lärarna ibland kunde känna sig utelämnade till sig själva att förmedla innehållet ur läroplanen. De upplevde att de saknade stöttning i hur förmedlandet kunde gå till. I studien med de sex intervjuade lärarna på stadsskolan och landsbygdsskolan säger sig lärarna uppleva att de använder kompletterande material då de ska förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna. Lärarna uppger att de använder läroböcker och annat material då de upplever svårigheter i hur de ska förmedla innehållet i ämnet svenska ur läroplanen. Marita uppger att hon önskar ett material som på ett enkelt sätt synliggör för både elever och lärare hur samtligt innehåll i ämnet svenska kan förmedlas.

Resultatet för studien med de sex intervjuade lärarna visar också att lärarna sätter upp delmål för eleverna som de ska arbeta utifrån. Dessa delmål tar sin utgångspunkt ur läroplanens innehåll för ämnet svenska. Healy (1999) betonar också vikten av att för eleverna sätta upp delmål då elever i den tidiga skolåldern kan ha svårigheter med att planera och arbeta utifrån långsiktliga mål. Healy betonar att det i detta fall är lärarens uppgift att ge eleverna konkreta delmål. Lärarna från landsbygdsskole- och stadsskolan i studien uppgav att de hade förenklat innehållet ur läroplanen i form av mål till ett enklare språk. De har sedan antingen satt upp dem på klassrumsväggen eller tar fram dem allt eftersom de blir aktuella att arbeta med. Tina uppger endast att hon/han förenklat målen till ett lättare språk för eleverna att förstå.

Elsa, Tina och Marita, som alla arbetar på landsbygdsskolan, menar att de använder bedömningsstödet *Nya språket lyfter! : bedömningsstöd i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1-6: enligt Lgr 11* för att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet

svenska till eleverna. Materialet är framtaget av Skolverket (2012) och är utformat i enlighet med läroplanen, *Lgr 11*. Innehållet i ämnet svenska är uppdelat i delarna tala, lyssna och samtala, skriva och läsa, vilka är centrala i ämnet svenska i läroplanen. Då materialet innehåller ett förenklat språk och har olika avstämningspunkter av läroplanens mål kan därför både lärare och elever följa elevernas kunskapsutveckling (Skolverket, 2012). De tre lärarna i studien säger sig uppleva att de använder detta material för dess tydlighet av utvecklingen hos eleverna i enlighet med innehållet ur läroplanen.

7.1.2 Lärarnas sagda upplevelser i förhållande till progressivismen och Dewey

Progressivismen med Dewey (Lundgren, 1998) i sin spets, vilken handlar om att elever genom undervisning ska förberedas för ett liv i samhället, genomsyrar hela detta arbete. Lärarnas förmedlande av innehållet i ämnet svenska ur läroplanen för eleverna syftar till att förbereda eleverna för ett aktivt samhällsdeltagande. Samtliga lärare i studien säger sig uppleva att de samtalar med sina elever kring varför det finns en läroplan, att den syftar till att eleverna ska utveckla kunskaper som de sedan ska ha användning för senare i livet.

Två utav de deltagande lärarna säger sig uppleva att de engagerar eleverna i undervisningsupplägget och låter dem komma med förslag på innehåll som ska behandlas i undervisningen. Två andra lärare lyfter att de upplever att de låter eleverna skatta sig själva i syfte att de ska bli medvetna om sin egen kunskapsutveckling och vad de ännu inte behärskar. På detta sätt förbereder lärarna eleverna för ett kommande deltagande i samhället. Det är detta som progressivismen handlar om (Lundgren, 1998) och Dewey (1902) menar att de vuxna har som uppgift att socialisera in eleverna i samhället.

Samtliga lärare säger sig uppleva att de förenklat innehållet ur läroplanen, i form av de mål som står för ämnet svenska. På detta sätt ska innehållet bli mer konkret och elevnära för eleverna att förstå. Detta stämmer väl överrens med Dewey (1900), vilken betonar vikten av att innehållet som behandlas i undervisningen knyter an till elevernas föreställningsvärld.

7.1.3 Analys av respektive lärares sätt att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna med koppling till Shawers begrepp

I Shaver (2009) studie framkommer tre typer av förhållningssätt till läroplanen hos lärarna. Lärarna delades därmed in i tre kategorier som kom att kallas *läroplansutvecklare*, *läroplansskapare* samt *läroplansvidarebefordrare*. I resultatavsnittet av studien med de sex intervjuade stadsskole- och landsbygdsskolelärarna presenteras varje lärare för sig med undantag för Christin och Anna, vilka intervjuades i grupp. Anledningen till denna uppdelning är att det ska tydliggöra kopplingen till de kategorier av lärare som framkom i Shawers studie.

Marita

Marita, som arbetade på landsbygdsskolan föll inom kategorin *läroplansutvecklare*. Lärare inom denna kategori skapar, enligt Shaver, en förenkling av innehållet ur läroplanen så att läraren på detta sätt enklare ska förstå hur hon/han ska förmedla innehållet. Marita sade sig uppleva att hon delat upp ämnesinnehållet i ämnet svenska i olika huvuddelar. Vidare menar hon att hon förenklat innehållet ur läroplanen till ett enklare språk för eleverna att förstå. Marita säger sig också uppleva att det inte finns något övergripande material som tar upp samtliga delar ur läroplanen i ämnet svenska. Hon menar därför vidare att hon använder material i form av läroböcker som komplement för att förmedla innehållet ur läroplanen för ämnet

svenska. Att använda läromedel som ett komplement är också något som Shower menar som karaktäristiskt för läroplansutvecklarna.

Tina

Tina, som arbetar på landsbygdsskolan, faller till viss del in under kategorin *läroplansutvecklare*. Hon säger sig uppleva att hon använder material i form av läroböcker när hon upplever svårigheter i sitt sätt att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska till eleverna. Läromedelsanvändandet som stöd för förmedlandet av innehållet ur läroplanen är enligt Shower karaktäristiskt för läroplansutvecklarna. Att skapa en ny version av läroplanen på så sätt att innehåll plockas ut och arbetas med är också något som karaktäriseras av denna kategori lärare. I intervjun med Tina nämns inget om huruvida hon plockat ut ämnesinnehåll och gjort om till sitt.

Elsa

Elsa arbetar på landsbygdsskolan. Hon säger sig uppleva att hon har plockat ut det mest väsentliga ur läroplanen och skrivit om det till ett enklare språk för eleverna att förstå. Elsa menar vidare att hon söker andra vägar när hon upplever svårigheter i sitt sätt att förmedla innehållet ur läroplanen. Elsas sagda agerande faller in under Shaws kategori *läroplansutvecklare*. Elsa uppger dessutom att hon engagerar sina elever i upplägg av undervisningen genom att fråga eleverna vad de vill lära sig med utgångspunkt ur vilket innehåll som återfinns ur läroplanen. Att utifrån elevernas önskemål konstruera ett upplägg på undervisning är något som enligt Shower är en utav de karaktäristiska dragen hos en läroplansskapare. Elsa är alltså till viss del även en *läroplansskapare*.

Eva

Eva som arbetar på stadsskolan säger sig uppleva att hon direkt tar innehållet ur läroplanen och skriver om och förenklar innehållet i ämnet svenska så eleverna ska förstå. Vidare menar Eva att hon använder olika former av material för att på ett enklare sätt förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska till eleverna. Med detta uppfyller hon kriterierna för en *läroplansutvecklare*. Eva säger sig också uppleva att hon låter eleverna komma med förslag på ämnesinnehåll som ska behandlas i undervisningen. Hon uppger också att hon hoppar över att förmedla visst ämnesinnehåll för att anpassa undervisningen till alla elevers förutsättningar och behov. Med det faller läraren också in under kategorin *läroplansskapare*.

Christin och Anna

Christin och Anna, vilka båda arbetar på stadsskolan säger sig uppleva att de brutit ner innehållet ur läroplanen i ämnet svenska ur läroplanen och förenklat detta till ett för eleverna mer lättbegripligt språk. Vidare uppger de att de använder material för att underlätta sitt sätt att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska för eleverna. Lärarna faller med detta in under Shaws kategori *läroplansutvecklare*.

Den tredje kategorin *läroplansvidarebefordrare* innebär, enligt Shower, att läraren förhåller sig till läroplanen på det sätt att all undervisning utgår ifrån läroböcker. I resultatet av studien med de sex intervjuade lärarna på stadsskolan och landsbygdsskolan säger sig ingen av lärarna uppleva att de endast förmedlar innehållet ur läroplanen genom läroböcker.

Sammanfattningsvis kan sägas att lärarna i studien främst består av *läroplansutvecklare*. Några lärare faller även in under kategorin *läroplansskapare* med engagerandet av eleverna i uppbygget av undervisningen. En utav lärarna uppger också att hon hoppar över visst ämnesinnehåll. Det förekommer alltså olika sätt hos lärare att förmedla innehållet ur läroplanen. Att som lärare reflektera över sitt sätt att undervisa och lyfta olika förmedlingssätt i diskussion med kollegor kan, i enlighet med Shower, skapa möjlighet till ett medvetandegörande hos varje lärare där syftet är att utvecklas i sin profession. Diskussionen kan också ligga till grund för utveckling av det dagliga pedagogiska arbetet bland lärare.

7.2 Metoddiskussion

I studien användes en kvalitativ forskningsansats med semistrukturerade intervjuer som verktyg för datainsamling då jag ansåg att det lämpade sig bäst för syftet med denna studie. En kvalitativ forskningsmetod med intervju som redskap skapar möjlighet att få en djupare förståelse för det aktuella undersökningsområdet, i detta fall lärares sagda upplevelser av sitt förmedlande. Genom de semistrukturerade intervjuerna gavs möjlighet att ställa följdfrågor för att skapa förutsättningar för att få en vidare fördjupning av undersökningsområdet. Möjlighet fanns att ställa förtydligande följdfrågor och specifika frågor som ledde intervjusamtalen tillbaka till undersökningsområdet i det fall samtalet hamnade på sidospår. Genom detta anser jag att jag fick en fördjupad förståelse för lärarnas sagda upplevelser av sitt förmedlande av innehållet ur läroplanen, *Lgr 11*. Hade en kvantitativ metod används, med enkät som verktyg för datainsamlingen hade fokus istället lagts på själva förekomsten av lärarnas förmedlande, det vill säga *om* lärarna förmedlade innehållet ur läroplanen. Den fördjupade förståelsen av lärarnas upplevelser av *hur* förmedlandet går till hade inte kunnat undersökas i en kvantitativ forskningsansats, varför istället den kvalitativa forskningsansatsen tillämpades i denna studie.

Om observationer hade varit ett kompletterande verktyg för datainsamlingen i denna kvalitativa forskningsmetod hade förutsättningar funnits för att få ytterligare en fördjupad dimension av undersökningsområdet. Dock hade syftet i denna studie behövt ändras till att passa in för denna kompletterande metod. Jag hade då inte längre undersökt lärarnas *sagda upplevelser* kring sitt förmedlande, utan istället undersökt förmedlandet i relation till klassrumskontexten. Nu i efterhand anser jag att det hade varit ett intressant att undersöka båda dessa faktorer men det hade förutsatt en större tidsram för forskningen.

Gällande urvalsgruppen var grundtanken från början att en lärare från varje årskurs (1-3) skulle intervjuas från respektive skola. Lärares tidbrist i samband med rättning av nationella prov för elever i årskurs tre gjorde därför att denna grundtanke inte gick att genomföra. Två lärare i årskurs två intervjuades då istället på den ena skolan. Det kan dock ses som försummar betydelse då studiens fokus ligger på dessa lärares förmedlande, oberoende av årskurs de undervisar i. Urvalsgruppens utbildning och erfarenhet inom yrket har inte tagits hänsyn till då det inte faller in under studiens syfte. Dessa faktorer kan dock ha kommit att påverka resultatet.

En utav de deltagande lärarna i studien önskade att i förväg få ta del av intervjufrågorna, vilket denne gjorde. Läraren hade till skillnad från de andra deltagarna i studien mer tid till att förbereda svar, vilket kan ha kommit att påverka resultatet.

7.3 Didaktiska konsekvenser

Att som lärare samtala med sina elever kring vad de ska lära sig med utgångspunkt ur innehållet ur läroplanen ses inte alltid som självklart hos lärare, av studiens resultat att döma. För en del lärare handlar det snarare om en tankeprocess inom lärarna vad för ämnesinnehåll som ska tas upp med utgångspunkt ur vad som åsyftas i läroplanen. Andra lärare ser det som mer självklart att berätta för eleverna vad de ska lära sig inför ett nytt arbetsområde. I läroplanen står tydligt att skolan ska klargöra för eleverna vad de ska lära sig och jag anser därför, att lärare kan arbeta mer med att förmedla innehållet ur läroplanen i ämnet svenska till eleverna. Det kan rekommenderas att lärare samtalar med varandra kring relevanta sätt att förmedla innehållet ur läroplanen så att det tydliggörs på ett så enkelt och konkret sätt som möjligt för eleverna. Att som elev veta vad som förväntas av en och hur man ska arbeta för att nå detta mål, anser jag, kan skapa förutsättningar för en inre drivkraft och motivation hos eleven till att lära.

Av studiens resultat att döma förekommer vidare olika sätt att förmedla innehållet ur läroplanen till eleverna. Att som lärare diskutera detta tillsammans med sina kollegor kan skapa möjlighet till en ökad medvetenhet hos lärarna att uppmärksamma sitt sätt att förmedla innehållet ur läroplanen. Att som lärare vara medveten om vad man gör och varför skapar ofta goda möjligheter till att utvecklas både i sig själv och i sin yrkesroll.

I mitt framtida yrke som lärare kommer jag att ha stor nytta av det som framkommit i denna studie genom att jag fått ta del av lärares olika upplevelser av sitt praktiska genomförande av förmedling av läroplanen till sina elever. Jag anser det viktigt att diskutera innehållet och vad eleverna ska lära sig tillsammans med eleverna på en för dem begriplig nivå genom att förenkla innehållet ur läroplanen. Att bryta ner målen i ämnet svenska ur läroplanen och förenkla språket till ett för eleverna mer begripligt språk kan vara ett sätt att göra läroplanens innehåll mer elevnära. Av lärarnas sagda upplevelser att döma förekommer förmedling av innehållet ur läroplanen i textform. Jag anser att ett alternativ till detta kan vara att också förmedla innehållet i form av bilder till eleverna. En estetisk dimension där ytterligare sinnen hos eleverna stimuleras, anser jag, kan främja att eleverna lättare förstår vad de ska lära sig med utgångspunkt ur vad som åsyftas ur läroplanen. Att låta eleverna vara delaktiga i upplägget på undervisningen med vad de vill lära sig inom ett visst ämnesområde och diskutera med eleverna varför de ska lära sig det som åsyftas i läroplanen anser jag är viktigt och främjar motiverade och engagerade elever.

7.4 Vidare forskning

I studien framkommer önskemål hos en av lärarna om ett övergripande material som på ett enkelt sätt synliggör innehållet ur läroplanen i ämnet svenska för eleverna. Läraren önskar ett material där ämnesinnehållet i ämnet svenska är nedbrutit i delmål och där eleverna enkelt kan se vad de ska lära härnäst. Läraren menar att detta till viss del finns i andra ämnen men inte i ämnet svenska. Dörrar lämnas öppna för vidare forskning att undersöka befintliga eller skapa material som på ett enkelt sätt synliggör innehållet i ämnet svenska för såväl elever som lärare och därmed underlättar lärares förmedling av innehållet ur läroplanen till eleverna.

8 Referenser

Broadhead, Pat. (2001). Curriculum Change in Norway: Thematic approaches, active learning and pupil cooperation -from curriculum design to classroom implementation. *Scandinavian Journal of Educational Research* 2001, Vol. 45:1, ss. 19-36

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Dalen, Monica (2008). *Intervju som metod*. 1. uppl. Malmö: Gleerups utbildning

Dewey, John (1998). *Individ, skola och samhälle: pedagogiska texter*. 3. utg. Stockholm: Natur och kultur. Urval, inledning och kommentarer av Sven G Hartman och Ulf P Lundgren ; [översättning: Ros Mari Hartman ...]. - 1998 - 3. Utg.

Dewey, John. (1900). *The school and society*. Chicago, Ill., The University of Chicago press

Dewey, John. (1902). *The child and the curriculum*. Chicago: University of Chicago Press.

Healy, Jane M. (1999). *När hjärnan börjar skolan: hur barns begåvning och inlärning kan stimuleras*. Ny, rev. uppl.. Jönköping: Brain Books

Hermerén, Göran. (2011). *God forskningssed*. Vetenskapsrådet. 1: 2011.

Tillgänglig: <https://publikationer.vr.se/produkt/god-forskningssed/> [Hämtad: 2015-04-26]

Levin, Tamar & Nevo, Yael. (2009). Exploring teachers' views on learning and teaching in the context of a trans-disciplinary curriculum. *Journal of Curriculum Studies* 2009, Vol. 41: 4, ss. 439–465

Lundahl, Christian (2014). *Bedömning för lärande*. Stockholm: Norstedt. 2:a uppl.

Lundgren, Ulf P. 1998. Dewey och progressivismen. I Svedberg, Lars & Zaar, Monica (red.) (1998). *Boken om pedagogerna*. 4., [rev. och utök.] uppl. Stockholm: Liber

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket

Nya språket lyfter!: bedömningsstöd i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1-6 : enligt Lgr 11. (2012). Stockholm: Skolverket

Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2474> [Hämtad: 2015-04-26]

Park, Minjeong & Sung, Youl-Kwan. (2013). Teachers' perceptions of the recent curriculum reforms and their implementation: what can we learn from the case of Korean elementary teachers. *Asia Pacific Journal of Education* 2013, Vol. 33:1, ss. 15-33

Penuel, William R. Phillips, Rachel S. & Harris, Christopher J. (2014). Analysing teachers' curriculum implementation from integrity and actor-oriented perspectives. *Journal of Curriculum Studies* 2014, Vol. 46:6, ss. 751-777

Shawer, Saad F. (2009). Classroom-level curriculum development: EFL teachers as curriculum-developers, curriculum-makers and curriculum-transmitters. *Teaching and Teacher Education* 2010, Vol.26, ss. 173–184

Steinberg, John M. (2013). *Ledarskap i klassrummet: handbok för arbetsro och effektivt lärande*. 2. uppl. Stockholm: Gothia

Thurén, Torsten (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. 2., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*.

Tillgänglig: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> [Hämtad: 2015-04-26]

Bilaga 1

Intervjufrågor till lärare

1. Hur förmedlar du innehållet i ämnet svenska ur läroplanen, Lgr 11 till eleverna?
2. Använder du något kompletterande eller stödjande material för att på ett enkelt sätt förklara vad eleverna ska lära sig inom ämnet svenska?
3. Vilka anpassningar gör du för att eleverna ska förstå vad de ska lära sig? – innehållet i Lgr 11 för ämnet svenska? - Exemplifiera gärna!
4. I vilka sammanhang i undervisningen lyfter du innehållet i ämnet svenska ur läroplanen med eleverna? - Exemplifiera gärna!
5. Önskar du något ytterligare stödmaterial eller dylikt för att underlätta ditt sätt att förmedla innehållet i läroplanen i ämnet svenska för eleverna?

Bilaga 2

Hej!

Mitt namn är Frida Jonsson och jag är lärarstudent på Högskolan i Borås. Jag läser den nya lärarutbildningen, sista termin 8 och min utbildning innefattar behörighet för att undervisa i förskoleklass och årskurs 1-3.

Under min utbildning åligger det mig att göra ett examensarbete på avancerad nivå.

Jag är intresserad av att veta hur du som lärare förmedlar innehållet ur läroplanen till dina elever och jag önskar därför att få komma till din skola och intervjua dig som lärare! Intervjuerna beräknas ta 15-20 minuter. Jag önskar att få spela in intervjun för att lättare kunna bearbeta materialet på bästa sätt. Jag hoppas också att få möjlighet att återkomma om komplettering av material skulle bli aktuellt. Om du väljer att delta kommer allt intervjumaterial att behandlas utifrån Vetenskapsrådets forskningsetiska principer, vilket innebär att du som källa kommer att vara anonym under processen och har när som helst rätt att avbryta ditt deltagande. Materialet kommer endast att användas till denna studie. Slutprodukten av arbetet kan komma att publiceras och kan i sådana fall ligga till underlag för framtida skribenter.

Jag hoppas och ser fram emot att just du väljer att delta i denna studie!

Varma hälsningar

Frida Jonsson

Vid eventuella frågor, kontakta gärna:

Frida: XXXXXXXXXX.student.hb.se

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se